

laszt kapta, hogy ha nem tetszik, vegyen magának mást.

A »KOMAROMEGYEI DOLGOZÓK LAPJA« egyik cikkében megbírálja a megyei könyvtár azon olvasóit, akik 3 hét kölcsönzési idő után nem hozzák vissza a könyveket. Névszerint megemlíti azokat az olvasókat, akik már háromszori felszólításra sem reagáltak. Felhívja a figyelmet, hogy rajtuk kívül még 3000 olvasó szeretne a könyvekhez hozzájutni.

A »TOLNAI NAPLO« egyik levelezője a högyészi könyvtár számára, németnyelvű könyveket kért a megyei könyvtártól, de kérését még nem intézték el.

Baji Katalin, a »VIHARSÁROK NÉPE« békési levelezője hibának rója fel, hogy a békési könyvtár csak háromszor hetenként van nyitva. Ez az olvasók számára viszonyítva elégtelen. (Ezúton megnyugtattuk Baji elvtársnőt, hogy a békési könyvtár jó munkája eredményeként főfoglalkozású könyvtárost kap és ezáltal minden nap a dolgozók rendelkezésére fog állni.)

Míndez a sokrétű segítség, melyet a megyei lapok nyújtanak, a minisztertanács határozatának végrehajtását viszik előre. Megállapíthatjuk, hogy a májusi minisztertanácsi rendelet óta többet és jobban foglalkoznak lapjaink a könyvtármozgalommal. A megyei sajtó egyik fontos feladata, hogy szemeltartsa, nyilvánosságra hozza a könyvtárak munkájáról szóló beszámolókat. Jó, ha minél többször foglalkozik velük, de a legfontosabb az, hogy rendszeresen — állandó rovatban —, módszeresen foglalkozzék a könyvtárak munkájával, mint például a Békés megyei pártbizottság lapja, a »VIHARSÁROK NÉPE«. Említsre méltók a VAS, ZALA, ÉSZAK-MAGYARORSZÁG, DUNÁNTÜLI NAPLO és a Heves megyei lapban megjelent cikkek is. Sajnálatosan kevés cikket találtunk a PESTMEGYEI NAPLÓBAN, a SZABAD NÓGRÁDBAN, a BACS-KISKUNMEGYEI NEPLAPBAN.

Nyilvánvalóan nem véletlen, hogy ahol a

párt megyei lapja ilyen sokat és jól foglalkozik a könyvtármozgalommal, mint Békéscsabán; ott a könyvtár munkája is megfélelő. A békéscsabai megyei könyvtár jelenleg az ország egyik legjobban működő könyvtára.

Ma könyvtármunkánkban a harc a minisztertanácsi rendelet végrehajtásáért folyik. Ennek a szolgálataiba kell állítani a megyei lapok könyvtári cikkeit is. Még nem lehetünk megelégedve általában az ilyen témájú cikkek mennyiségével és minőségével. Még nem mondhatjuk, hogy a bíráló cikkek, a könyvek ismertetésével foglalkozók stb. elegendők lennének. Ezen a téren még vannak feladatok.

Javasoljuk megyei lapjainknak a rajzos karikatúrák felhasználását is. Ez a módszer színesíti és élénkíti a lapokat.

A megyei tanácsok népművelési osztályának egyik fontos kötelessége figyelemmel kísérni a megyei lapokat. Kötelességük továbbá az is, hogy adatokat szolgáltatassanak a lapoknak, ismertessék a megye kultúrtevékenységét; szervezzenek levelezőket. A népművelési osztályok könyvtárfelelőseinek feladata az is, hogy ha a sajtó nem foglalkozik kielégítő módon a könyvtármozgalommal, hívják fel erre azonnal a figyelmet.

De nem csak a könyvtárfelelős, hanem a könyvtárosok komoly és megfizetendő feladata az, hogy állandóan tájékoztassák a megye lapját könyvtárainak működéséről, szolgálatairól, adatokat, híreket a lap számára, kérjék a sajtó segítségét a könyvtár népszerűsítésében, az olvasás mind szélesebb körben való elterjesztésében. Ezen a kapcsolaton keresztül a dolgozók maguk is segíthetik leveleikkel a könyvtár munkáját s a levelező-mozgalom ilyen arányú felkeltése kihat magának a lapnak levelezőmozgalmára is. Mindezzel kultúrforradalmunk ügyét, szocialista építésünket viszik előre.

DARABOS PALNÉ

Hogyan segítik levelezőink a könyvtárugy fejlődését?

Folyóiratunk indulása után azonnal megkezdte a levelezést olvasóival. E-cinte gyéren szállingóztak a levelek. Ma már egyetlen csapat gyűlt lapunk köré.

Ha végignézzük az eddig közölt leveleket, örömmel láthatjuk, hogy nemcsak a levelezők száma nőtt — hiszen ma már több mint 100 ilyen külső munkatársa van A Könyvtárosnak —, hanem az is szembeűnő, hogy tartalmukban is nagyon gazda-

godtak a levelek. Alig van olyan kérdésc könyvtárugyünknek, amit ne érintenének.

Az első idők levelei tele voltak panasszal. Ilyenek a panaszok: »A könyvtárnak 2 olvasója van! Nem törődik vele senki, a tanács szinte nem is tud róla.« (Biharkeresztés)

»Maga a tanács sem tartja fontosnak a könyvtári munkát.« (Verpeéi.) »A Zsolnai porcelángyárban a könyvtár fejlesztésére szolgáló összeget hánapról hónapra nehe-

zebben kapjuk meg,» stb. A levelezők a panaszkok, hibák feltárásánál egyre bátrabb és erősebb bíráló hangot ütnek meg, ami az illetékes szerveket is ráébreszti a könyvtári munka fontosságára.

A levelek másik csoportja az eredményekről számol be. A harmadik csoport a könyvtárosok tapasztalatait, jó munkamódszerét közli.

Nézzünk meg egy-két jellegzetes levelet ebben a sorrendben:

A régi levelek között sok van, amely jámbor óhajt fejez ki. Ilyen pl. a szekszárdi körzeti könyvtár vezetőjének levele, amelyben ezt írja: *»A körzethez tartozó 101 könyvtárból 35-be csak 6—8 km gyaloglással, másokba csak autóbusszal lehet eljutni. Ha egy motorképpár állna rendelkezésünkre...»* stb. Talán a levélíró nem is gondolta, hogy álma rövidesen teljesedik. Azóta már több mint 50 motorképpár segíti könyvtárosaink munkáját. És hogy ez az óhaj valóságossá vált, abban bizonyára része van a *»Könyvbarát«*-ban közölt levélnek is.

Egyes levelek élesen mutatnak rá a hibákra, a közönyre, és erős bíráló hangjuk hatása nem is marad el. Szabó Gyula, a *»November 7«* erómi könyvtárosa írja: *»Ankétot, könyvismertetést nem tartottam eddig, mert nincs könyvtárhelyiségem. Hiába kértem. A jelenlegi könyvtárban állandóan gyűlés, mozi, értekezlet van. Hiába mondom az üb-titkárnak is, noha másban mindenben segítségemre van, ebben nem kapok tőle támogatást.«*

A könyvtáros nemcsak eközölte a levelet, de felhívta a SZOT kul.örnevelési osztályát, hogy járjon el az erómiéinél. Az Ü. B.-elnök ígéretet tett arra, hogy a könyvtárhelyiség kérdését a legrövidebb időn belül rendezik. A könyvbarát felfigyelt arra is, hogy a könyvtáros iskolára szeretné küldeni aktívait. A minisztérium intézkedett az aktívák tanfolyamra való felvétele ügyében is. Remélhetőleg az Ü. B. ígérete nem marad pusztá ígéret. Ha úgy lett volna, a könyvtáros bizonyára újabb levelet írt volna, mint ahogy Kovács Kálmán hajdúhadházi könyvtáros sem nyugodott addig, míg ügyét el nem intézték. A tavalyi szeptemberi számban élesen bírálta a tanács nemtörődomségét és a helyi MSZT-titkár bürokratikus magatartását. Örömmel írja később: *»A Könyvbarát szeptemberi számában megjelenő levelem nyomán az MSZT-központot egy elvörös látogatott le hozzám és rendezte az MSZT-vel való kapcsolatomat, miután megállapította, hogy állításom megfelel a valóságnak. A tanács is segítségemre volt abban, hogy a könyvtárat el lát a téli tüzelővel és némileg pótolta a hiányos berendezést is.«*

A levél és a Könyvbarát közbejárása itt is segített. Sok ilyen példát hozhatnánk

még. De érdekesebb számunkra az a kérdés, hogy használnak-e ezek a levelek a főbbi könyvtárosnak? Mert hiszen minden hibát, panaszt nem közölhet a lap. Egy-egy, a hibákat élesen feltáró cikk láttán könyvtárosaink ezt gondolják: Mintha csak én írtam volna! Mutassák meg az ilyen leveleket otthon az illetékeseknek olyan cikkekkel együtt, amelyek arról számolnak be pl., hogy egyes községek tanácsai milyen messzemenően támogatják a könyvtárat. Ilyen a sarkadi könyvtáros-aktíva egyik cikke és... Tegyenek ki két ilyen ellentétes tartalmú levelet a falújságra feltűnő helyen és írják alá: Vajjon a mi tanácsunk melyik utat követi? Ez igen alkalmas a közvélemény befolyásolásra és arra, hogy a könyvtár felé forduljon a figyelem.

Nemcsak a könyvtárosok, hanem egyes olvasók levelei is segítik a könyvtári munkát.

Csoma Éva úttörő írja Kecskemétről: *»Nagyon szeretnénk, ha bennünket is beengednének a 14. éven felüliek részlegébe és ott kiválogathatnánk azokat a könyveket, amelyeket már mi is olvashatunk.«*

Vajjon hogyan oldotta meg a kérdést a kecskeméti megyei könyvtár? A gyermekrészleg kialakításával mindenütt előbukkan ez a kérdés: Hogyan osszuk meg a könyvtár anyagát? Jó volna, ha levél számonna be erről, amely sokaknak adna segítséget.

Érdekeselek azok a levelek is, amelyek egyes könyvtárak felajánlásáról, jó munkájáról, eredményeiről adnak számot. A könyvtárosokat sarkalják a másutt elért eredmények és bejeljük oltják, hogy maguk is elérhetnék hasonló eredményeket. Megismerjük a levelekből egyes könyvtárosok hősiess munkáját is.

Annus Olga, a Népkönyvtári Központ szervezője írja: *»Bényei József, a tiszaladányi népkönyvtáros Nyiregyházára jár iskolába és naponta 14 km-t gyalogol a tokaji átlomásra, mindamelllett nem sajnálja a járadáságot és ugyancsak maga viszi el Tiszaladányba, sőt a nagyhomoki tanyára is a népkönyvtár könyveit az ottani dolgozónak.«*

Megmutatják a levelek azt is, hogy munkájuk nem hiábavaló. A jó könyvek hatása megmutatkozik az egyes olvasók fejlődésén:

Arvai Gyula pusztagyarmati DfSZ-tag Fagyjejev: *Ijjú Gárda c. regényének olvasása után így szökt: »Ebben a könyvben olyan igazi hősoókról olvastam, akik a legtöbbet, életüket áldozták a népek szabadságáért. Ezután ok állnak előttem példakép gyanánt munkámban.«*

A levelek arról is képet adnak, hogy az egyes üzemek életének részévé lett a könyvtár. Nagy Klára, a Kistext műhelykönyvtárosa írja: *»Lassanként megszokták a dol-*

gozók, hogy üzemünkhöz épügy hozzátartozik a könyvtár, mint a gépek.»

A Tanács jó munkáját dicséri: Szatyor István sarkadi aktíva múlt szeptemberi levele »A községi tanács jóvoltából 7000.— Ft-ot kaptunk a könyvek, bútorok beszerzésére, pótlására.«

A könyvtárosok egymás problémáira is felfigyelnek. Martonosi Pál, kiskunhalasi járási könyvtáros pl. augusztusi levelében tanácsot ad a hajdúhadházi könyvtárosnak, hogyan nyerheti meg a népművelési ügyvezetőt a könyvtár ügyének.

A könyvtárosok hírt adnak felajánlásaikról. Különösen Sztálin évjárás születésnapjára tetik sok felajánlást. Ezek között van Zsiga Pál bonyhádi népkönyvtárossé is, aki a többi között ezt írja: »Több politikai és ismeretterjesztő művet fogok kikölcsönözni.«

Ugy vélem — a felajánlás! olvasva — a könyvtárosok százaiban rögtön ez a kérdés merült fel: Hogyan csinálja ezt majd Zsiga Pál? Remélem erre is választ ad legközelebb. Ha közli módszerét, tapasztalatát, a könyvtárosok ezreinek nyújt majd segítséget, mert hisz a politikai és ismeretterjesztő művek propagandájának sikeres módszereit mindenki szívesen átveszi.

Igen örvendéses, hogy különösen az utóbbi időben igen sok könyvtáros olyan jó tapasztalatokról, módszerről számol be, amelyet általánosíthatunk. Ezek azok a levelek, amelyeket mindenki örömmel olvas.

Varga Antal jászberényi járási könyvtáros ottani jó munkáját, bőséges tapasztalatait nem rejti véka alá. Csaknem minden levelében hoz egy-két jó, megszívlelendő propaganda módszert. Néhány ezek közül:

»A könyvtár kirakatában állandó kiállítás rendeztem az újság számára. Az anyagot kéthetenként cserélem. A könyvek felett a következő felirat áll: 'Fiúk, lányok, ilyen jó könyveket olvashattok, ha beiratkoztok a könyvtárba.' Állandó kiállítással eddig 58 olvasót szereztem.«

»A tanítóképző iskola igazgatójával bábjátárszócsoportot szerveztünk, mely a könyvtárban található mesekönyvekből ad elő. Az előadás végén az egyik bábu ezzel a kérdéssel fordul a gyerekekhez: 'Szeretnétek ilyen jó meséket olvasni?' Természetesen a gyerekek igennel felelnek. Mire a bábu: 'Iratkozzatok be a könyvtárba!'«

Tordai György, a Föv. Szabó Ervin Könyvtár könyvtárosa ezt írja:

»Össze gyűjtjük az olvasóknak a mai magyar írók alkotásairól szóló véleményét.«

Leírja a módot is, ahogy ezt végzik. Követésné méltó példa. Az Írószövetségnek, de azt hiszem mindnyájunk fontos kérdése az irodalmi közvélemény kialakítása. Ez segíti elő irodalmunk további fejlődését is.

Tusinszky Miklós motai könyvtáros ezt írja:

»Számítalan színes plakát, rajz és karikatúra számol be helenként a dolgozóknak a könyvtár életéről, működéséről. Ha valaki nem hozza vissza idejében a könyvet, vagy azt piszkosan, elszakítva adja be, akkor élénkszerű látványos karikatúra mutatja be ezt a dolgozót.«

Szívesen látnánk mindnyájan egynéhányat ezekből a karikatúrákból! Kár, hogy csak írt róluk és nem küldte be őket. A Könyvtáros a levél mellett bemutatott volna belőlük egynéhányat.

Nagy Lajos berettyóújfalusi járási könyvtárvezető már eddig is sok propaganda-módszert népszerűsített.

Beszámol a »kapuelőtti olvasásról«. Községükben szokás, hogy a dolgozó parasztok munkájuk után, meg vasárnapokon házuk elé ülnek.

»Az olvasás megkedvelésére az aktívák egy-egy érdekes elbeszélést vittek a kapuk elé és megnyerve az ott ülők engedélyét, felolvasták azokat.«

A felolvasások kérdésével nem igen foglalkoztunk, talán ez a legelhanyagotabb terület könyvtárainkban. A felolvasási alkalmak kikeresése, közlése nagyon sokat segíterte. Különösen most, a tavaszi és nyári munkák elősegítésére minden alkalmat meg kell ragadnunk. Ilyen ötleteket, tapasztalatokat nagyon sokat várunk!

A könyvtárak, tájékoztató szolgálata vidéken most kezd kifejlődni. Eppen ezért figyelemreméltó Bay Ferenc győri megyei könyvtárvezető levele, melyben hírt ad arról, hogy a megyei könyvtár megalakította 24 tagú »tanácsadó kollégiumát«. Jó volna, ha ennek működéséről, eredményeiről is hírt kapnánk.

A tapasztalatcsere értékéről, hasznáról ad számot Bodrogi János hőmezővásárhelyi könyvtáros levele:

»A novemberi könyvtárosi értekezlet alkalmával beszéltem a szombathelyi megyei könyvtár vezetőjével, aki elmondta, hogy kölcsönzések alkalmával kitesz néhány könyvet az asztalra. Kipróbáltam és kiramtam tudományos és ismeretterjesztő könyveket is. A tudományos és ismeretterjesztő könyvek forgalma több mint kétszeresére emelkedett.«

De folytathatnánk a példákat tovább. E helyett azonban inkább azt tanácsolom, hogy könyvtárosaink, akik nem szokták elolvasni ezeket a leveleket, figyeljenek jobban rájuk. Már ez az egy-két, szinte öltetszerűen kiragadott példa is igazolja, mennyire hasznosak, de még hozzátesszem,

menyire érdekesek ezek mindnyájunk számára. Nem egy könyvtárosunk van már, aki, ha kézbe veszi a lapot, az olvasók leveleivel kezd.

Az első lépés, hogy felfigyeljünk a levelekre, majd, hogy magunk is írjunk minél többször. Így válik »A Könyvtáros« igazán barátunkká, munkatársunkká, bajainkban segítőkkel.

De rá kell mutatnom a levelezés másik nagy jelentőségére is: a könyvtárosok le-

velei segítenek ahhoz, hogy kialakuljon az egy célért küzdő, egymás munkáját szeretettel figyelő nagy közösség, a könyvtárosok közössége. Egymás bajait, küzdelmeit megismerjük, az elért sikerekre büszkékké vagyunk mindnyájan, kialakul az egymás iránti szeretet és hivatásunk szeretete. Ezért a nemes célért küzd az olvasó levelezők egyre szélesedő tábora.

SALLAI ISTVAN

Hogyan segítsék a könyvtárosok a XIX. pártkongresszus anyagának megismerését

Mi, könyvtárosok nevelők vagyunk. A mi feladatunk, hogy segítsünk a pártnak minél több egyszerű, dolgozó embert mozgósítani korunk nagy történelmi átalakulásának tudatos és aktív szolgálatára.

Tudjuk, milyen sokrétű feladat ez, milyen sokféle eszköz felhasználását teszi szükségessé. Ezekből csak az egyik, de jelenleg a legfontosabb, hogy megvalósítsuk a helyes módszereket a XIX. pártkongresszus jelentőségének teljes megértéséhez és ezzel kapcsolatban a pártoktatás minél eredményesebb segítéséhez.

Mielőtt egy feladat végrehajtását megkezdjük, világosan kell látnunk annak közvetlen célkitűzéseit.

Mit akarunk elérni?

1. A párt-, vagy egyéb oktatásban a XIX. pártkongresszus anyagát tanulók ellátását a szükséges könyvekkel és folyóiratokkal.

2. Segítésüket, hogy felhasználhassanak minden olyan irodalmat, amely hozzájárulhat a felvetődött problémák mélyebb, alaposabb megértéséhez.

3. Felkelteni azok érdeklődését a XIX. pártkongresszus tanulmányozására, akik semmilyen oktatásban nem vesznek részt.

4. A kongresszuson tárgyalt egyes kérdéseket népszerű eszközökkel a legszélesebb tömegekhez eljuttatni.

Nagyjából ezekben a pontokban lehet összefoglalni feladatunk célját. Most pedig vegyük számba azokat az eszközöket, amelyekkel ezt a célt megvalósíthatjuk. Természetesen egy rövid cikk keretében lehetlenség akár kísérletezni is azzal, hogy képet adjunk a könyvtári módszerek végeken lehetőségeiről és kimeríthetetlen változosságáról. Ennek kihasználása az egyes könyvtárosok találékonyságától és mozgékonyaságától függ. Itt csupán a legfőbb eszközökre hívhatjuk fel a figyelmet.

1. A kongresszusi anyag biztosítása minél több személynáriumi hallgató számára nem könnyű feladat. Tudjuk, hogy a kongresszus összegyűjtött anyaga a szükség-

lethez képest kis példányszámban jelent meg és így a könyvtárak sem kaptak elegendőt belőle. Ugyanakkor erre a könyvre az olvasók százezreinek van szüksége.

Ezt a nehézséget csak egy módon lehet hathatósan megoldani. A kézikönyvtárban össze kell gyűjteni minden, a kongresszussal kapcsolatos anyagot (Szabad Nép, Társadalmi Szemle, az egyes beszédek füzetalakban stb.) és az olvasókat meg kell győzni, hogy ott helyben, a könyvtárban jegyezhetik ki a szükséges részt. Így hasonlíthatatlanul nagyobb számú olvasót tudunk anyaggal ellátni, mintha néhány példányunkat kikölcsönznénk. A mi könyvtárunkban az olvasók ezt meg is éreztették és olvasóterünk soha olyan látogatott nem volt, mint az elmúlt hetekben.

2. Sztálin elvtárs tanulmányát, »A szocializmus közgazdasági problémái a Szovjetunióban«-t és a kongresszus anyagát tanulmányozó olvasókban számtalan probléma vetődött fel és kell is, hogy felvetődjék. Egyik feladatunk az is, hogy előidézzük ilyen problémák felszínre kerülését, de ha felvetődtek, segítsünk is őket megoldani. A kongresszusi anyag olvasása igen alkalmas arra, hogy az olvasóban érdeklődés ébredjen a politikai gazdaságtan, a nemzetközi helyzet, a Szovjetunió története iránt és számtalan lehetőség kínálkozik, hogy ezt az érdeklődést helyes irányba tereljük és ébrentartsuk. Jó alkalom lehet ez arra, hogy az olvasó kezébe adjunk olyan könyveket, amelyek a békeharc egyes területeit mutatják be és leplezzük az imperialistákat riportban, tanulmányban, vagy szépirodalomban egyaránt. Eppen így, igen bőséges anyag áll rendelkezésünkre a Szovjetunióra vonatkozólag is.

A legkörültekintőbben a politikai gazdaságtan problémáival kapcsolatban kell eljárni. Több ízben megtörtént ugyanis, hogy a kongresszus tanulmányozása anyagra fölkeltette az olvasó érdeklődését,